

10. izborna skupština Socijaldemokratskog foruma žena SDP-a Hrvatske

Rodna ravnopravnost u 21. stoljeću. 20 pojmova.

A – AUTONOMIJA: ODLUČIVANJE I ODGOVORNOST

Socijaldemokratski forum žena SDP-a interesni je oblik organiziranja žena u SDP-u, otvoren svim ženama koje dijele vrijednosti socijalne demokracije i žele doprinijeti ostvarivanju društva rodne ravnopravnosti, pariteta u predstavljanju i odlučivanju, slobode, jednakosti, solidarnosti i socijalne pravde. Socijaldemokratski forum žena autonoman je u organiziranju, raspravljanju, odlučivanju, određivanju političkih smjernica i njihovu ostvarivanju. Autonomnost u ovom smislu u odnosu je s odgovornošću – jedno ne postoji bez drugoga. Za članice Socijaldemokratskog foruma žena SDP-a autonomnost je i izraz mogućnosti sudjelovanja u društvenome i političkome životu za svaku građanku Republike Hrvatske, bez obzira na njezinu rasu, nacionalnost, socijalni status, obrazovanje, društveno porijeklo i drugo.

B – BORBA ZA DOSTOJANSTVO I RAVNOPRAVNOST

Od zahtjeva američkih tekstilnih radnica za osmosatnim radnim vremenom, poštenom plaćom, dostojanstvenim uvjetima rada za žene i dokidanjem rada djece, tek je stotinu godina. Izazovi s kojima se feministice i feministi susreću danas jednaki su. Borba za ravnopravnost i dostojanstvo ljudi koji žive od svojega rada ostaje u središtu nastojanja nas, socijaldemokratkinja. Ta borba je globalna, jer su problemi globalni. Žene u Hrvatskoj, u Europi i svijetu idalje su potlačene i potplaćene, izrabljivane, pretučene i silovane. Sve se to događa u društvima teško opterećenima ekonomskim i financijskim krizama. Kriza je postala izgovor za politiku tzv. “bolnih rezova”, uglavnom na štetu javno financiranoga obrazovanja, zdravlja, programa socijalne politike i slično. Ti se rezovi negativno odražavaju na, uglavnom, žene. To je za nas, socijaldemokratkinje, neprihvatljivo. Zato ćemo sva sredstva političke borbe upotrijebiti kako bi se takva situacija promijenila.

C – CJELOŽIVOTNO UČENJE: OBRAZOVANJE KAO PRAVO, NE PRIVILEGIJ

Pravo na obrazovanje, dostupno svima i financirano javnim sredstvima nije privilegij, nego pravo svih građanki i građana. U Republici Hrvatskoj svaka djevojčica, svaka djevojka i žena moraju moći ostvariti pravo na kvalitetno obrazovanje, bez obzira na svoj socijalni, etnički, bračni ili drugi status. Treba ukloniti sve prepreke koje bi ženama usporile ili onemogućile dostizanje željene obrazovne razine i potom uključivanje u svijet rada. Pritom posebice treba dostupnima učiniti usluge brige o djeci i starijim osobama te uložiti napore na izradi, održivom financiranju i provedbi moderne obiteljske politike utemeljene na partnerstvu. Ulaganje u obrazovanje jest i ulaganje u emancipaciju žena i muškaraca, odgovornih građanki i građana Republike Hrvatske.

D – DOSTUPNOST JAVNIH USLUGA

Kvalitetna javna uprava i zdravstvena zaštita, obrazovanje i javni prijevoz, čist okoliš, energija iz obnovljivih izvora, pitka voda, kulturni sadržaji – sva ta dobra moraju bezuvjetno ostati dostupna svima. Baš danas, u postkapitalističkom društvu s imperativom privatizacije, mi, socijaldemokratkinje moramo moći prepoznati prijetnje koje, pod krinkom učinkovitosti, racionalizacije i restrukturiranja, nameće još uvijek prevladavajući neoliberalni diskurz. Imajući uvijek na umu našu temeljnu vrijednost solidarnosti, naše opredjeljenje za dostupnošću zajedničkih dobara (*commons*) nikada nećemo dovesti u pitanje. Društvo socijalne pravde, u kakvome želimo živjeti i kakvo želimo ostaviti budućim generacijama, nije ostvarivo bez zajedništva i odgovornosti u dijeljenju tih dobara.

E – EKONOMIJA: PREVLADATI RAZLIKE

Koncept ekonomskog rasta nasuprot konceptu održivog razvoja pokazao se dugoročno pogubnim za suvremena društva, u kojima su razlike između manjine bogatih i većine siromašnih gotovo nepremostive. Zalažući se za održiv ekonomski i socijalni razvoj, mi socijaldemokratkinje zalažemo se za dostupnost zajedničkih dobara svima pod jednakim uvjetima, za jednake mogućnosti, pravo na dostojanstven rad i dostojanstvenu plaću. Rodna ravnopravnost mora biti u središtu razvojnih politika, ona je pretpostavkom ekonomskog i socijalnog razvoja. Pri tome se jasno zalažemo za globalizaciju solidarnosti, radničkih i ženskih prava. Industrijske radnice, radnice u uslužnim djelatnostima, znanstvenice, umjetnice, poljoprivrednice – doprinos svake od njih treba vrednovati tako da promoviramo njihovo ljudsko dostojanstvo.

F – FEMINISTIČKA PERSPEKTIVA

Društvo slobode, jednakosti, solidarnosti i socijalne pravde mogu ostvariti samo feministice i feministi. Rodna ravnopravnost u temeljima je progresivnih, socijaldemokratskih politika koje provode vlade najrazvijenijih zemalja svijeta. Nema nikakve dvojbe: u izradu i provedbu politika socijalnog i ekonomskog razvoja treba uključiti feminističku perspektivu. Žene čine više od polovice čovječanstva; u Republici Hrvatskoj obrazovaniji i produktivniji dio stanovništva. Napredak nije moguće ostvariti bez pune afirmacije njihovih potencijala, stvarajući i provodeći dugoročne politike rodne ravnopravnosti na dobrobit svih građanki i građana.

G - GLOBALIZACIJA

Mi socijaldemokratkinje ne možemo se pomiriti s nevjerojatnim razlikama u raspodjeli bogatstava. Naša politika ispravljanja društvenih nejednakosti i ostvarivanja socijalne pravde u uskoj je vezi s opredjeljenjem ka globalizaciji solidarnosti. Nismo i ne možemo biti ravnodušne spram činjenice da prevladavajući upravljački koncept i dalje olakšava pokretljivost kapitala nasuprot ostvarivanju prava na život dostojan čovjeka. Naše zalaganje i nadalje će biti okupiti progresivne društvene snage i otvarati prostor politikama razvoja utemeljenoga na pravednosti.

H –HRANA: PROIZVODNJA KAO POTICAJ EKONOMSKOJ I SOCIJALNOJ ODRŽIVOSTI ZAJEDNICA

Imperativ zdrava okoliša i kvalitetne hrane i vode, osnovnih životnih namirnica, u prvi je plan postavio doprinos žena – poljoprivrednih proizvođačica. Žene u ruralnim krajevima još uvijek teško ostvaruju ravnopravnost: one su u manjoj mjeri vlasnice obradivih površina, lošije su obrazovne strukture, nisu korisnice poticajnih sredstava za proizvodnju. No, baš žene u ruralnim krajevima mogu i moraju biti nositeljicama razvoja održive poljoprivredne proizvodnje, potom stavljanja poljoprivrednih proizvoda na tržište po “pravednim” cijenama (princip *fair-tradea* – pravedne trgovine), kako bi na taj način unaprijedile razvojnu perspektivu svojih zajednica. Socijaldemokratska politika rodne ravnopravnosti i ravnomjernog razvoja Republike Hrvatske u središtu ima unaprjeđenje života žena u ruralnim krajevima.

I – INTEGRACIJA I INTERNACIONALIZACIJA: PRAVA ŽENA U EUROPSKOM I MEĐUNARODNOM KONTEKSTU

Republika Hrvatska kandidatkinja je za članstvo u Europskoj uniji. Taj strateški cilj ostvaruje se svakodnevno, usklađivanjem domaćeg zakonodavstva s pravom EU-a, provedbom zakona, unaprjeđenjem legislativnog okvira, uspostavljanjem institucija, raspravom, utvrđivanjem, donošenjem i provedbom razvojnih politika u čijem je središtu rodna ravnopravnost. Hrvatska je potpisnica brojnih međunarodnih ugovora i deklaracija, među kojima je najznačajnija CEDAW – Konvencija o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena. Socijaldemokratski forum žena, članstvom u Socijalističkoj internacionali žena, Organizaciji žena Stranke europskih socijalista (PES Women) i regionalnim inicijativama, trajno i snažno doprinosi borbi za ostvarivanje rodne ravnopravnosti na svim razinama.

J – JEDNAKE MOGUĆNOSTI ZA SVE

Zahtjevi za komercijalizacijom javnih dobara i usluga potiču snažno socijalno raslojavanje. Društva utemeljena na solidarnosti, ravnopravnosti, jednakim mogućnostima i socijalnoj pravdi mogu se ostvariti samo zalaganjem svih demokratski orijentiranih građanki i građana. Izazovima financijske i ekonomske krize, koja se uobičajeno predstavlja razlogom za rezanje javnih troškova, restrukturiranje (čitaj: otpuštanje) i privatizaciju do jučer javno financiranih usluga, moramo i možemo odgovoriti jasnim opredjeljenjem za izradom kataloga socijalnih prava građanki i građana. Obrazovanje, zdravstvena i socijalna zaštita, mirovina, plaća dostojna čovjeka, kultura i zdrav okoliš, prava su koja moraju uživati svi.

K – KULTURA I UMJETNOST

Demokratizacija nasuprot elitizaciji kulture i umjetnosti, uključivanje svih zainteresiranih u donošenje odluka u kulturi, poticanje pluralizma kulturnih praksi, održivost proračuna za kulturu i izdvajanje sredstava za projekte koji vrednuju i promoviraju sudioništvo u stvaranju prostora za slobodno i kreativno izražavanje. Ulaganje u kulturu i umjetnost ne dolazi tek nakon ostvarenja “gospodarskog rasta”, nego i prije ili u najmanju ruku istodobno. Kultura i umjetnost nisu trošak nego ulaganje u demokratski, socijalni i ekonomski razvoj društva.

M – MIGRACIJE

Ulaskom Hrvatske u Europsku uniju našim građankama i građanima otvara se veliko zajedničko tržište rada. Otvaraju se i mnoge druge mogućnosti, poput obrazovnih. S druge strane, Hrvatska će postati zanimljivim odredištem mnogim stranim državljanima i državljanima. Već sada Hrvatskoj, zbog loše demografske slike, nedostaje radnica i radnika u industriji i uslužnim djelatnostima. Hrvatsko društvo, zbog već spomenutih nedostataka, nije spremno suočiti se s izazovima koji nas očekuju već za nekoliko godina. Samo odgovornom i usklađenom migracijskom, obrazovnom, industrijskom i regionalnom politikom moguće je spriječiti negativne društvene posljedice predstojećih promjena. Zato je iznimno važno insistirati na obrazovanju za demokraciju i uvažavanju različitosti od najranije dobi.

N – NASILJE PROTIV ŽENA

Poražavajući su podaci o razmjerima rodno uvjetovanog nasilja. Usprkos naporima na uspostavi legislativnog i institucionalnog okvira na međunarodnoj i nacionalnim razinama, rodno uvjetovanom nasilju i dalje je izložena svaka druga žena. Rodne ravnopravnosti nema bez slobode od svakoga nasilja. Unaprjeđenje zakonodavstva i učinkovitiji rad institucija moraju ići ruku pod ruku s obrazovanjem i osvještavanjem.

O - OKOLIŠ

Nova razvojna paradigma koju ćemo morati stvoriti u predstojećem razdoblju utemeljena je na konceptu održivosti, a on uključuje očuvanje i kontrolirano upravljanje i iskorištavanje prirodnih resursa. Žene tu imaju važnu ulogu: insistirati na konsenzusu i demokratičnosti u upravljanju prirodnim bogatstvima, njihovu iskorištavanju na dobrobit svih i podjeli odgovornosti za dugoročnu održivost takva pristupa. Djelovanjem na lokalnoj razini i poticanjem ekonomske i socijalne održivosti malih zajednica, žene mogu i moraju unijeti optimizam u politiku prema okolišu.

P – PARTNERSTVO: U POLITICI, NA RADNOM MJESTU, U OBITELJI

Želimo izgraditi društvo u čijim je temeljima suradnja: u raspravi o principima na kojima je organizirano, o važnim odrednicama njegova razvoja, o potrebi zajedničkog i usklađenog djelovanja na ostvarivanju ciljeva. Suradivački princip obilježava i zalaganje za paritet u političkom djelovanju, suodlučivanje na radnom mjestu i sudjelovanje u raspodjeli dobiti te jednakost u raspodjeli roditeljskih/partnerskih obveza. Društvo koje se razvija ravnomjerno, tako da svojim građankama i građanima dostupnima čini javno financirane obrazovne, zdravstvene, socijalne i ostale usluge, moguće je ostvariti samo zajedničkim naporima svih. Sudjelujuća (participativna) demokracija vrijednost je sama po sebi. Uključivanje svih u raspravu i donošenje odluka koje se odnose na cijelu zajednicu, jača povezanost i solidarnost u društvu. U takvome društvu nitko nije zaboravljen, ostavljen niti diskriminiran. Upravo to su naši ciljevi.

R – RAZVOJ DRUŠTVA: ODRŽIV I OSTVARIV

Rast gospodarstva, sam po sebi, nije jamac društvenoga razvoja. Napredak u društvu može se ostvariti strateškim, dugoročnim planiranjem i ulaganjem u proizvodnju, obrazovni i zdravstveni sustav, nove izvore energije, zaštitu okoliša, socijalnu politiku, kulturu, sport. Mnogim je djevojčicama, djevojkama i ženama uskraćeno ostvarivanje ovih Ustavom zajamčenih prava. Budući da žene čine više od 50 posto nezaposlenih, uskraćeno im je i temeljno pravo na rad, a time je ugrožena i njihova ekonomska samostalnost. U takvoj situaciji, društvo se teško može smatrati razvijenim. Razvoj se, naime, mora promatrati kao ostvarenje skupa komplementarnih ciljeva koji osiguravaju visoku kvalitetu života, a u posljednje se vrijeme učestalo izražava i mjeri *indeksom nacionalne sreće*.

S – SLOBODA

Sloboda od i sloboda za: sloboda od nasilja i nepravde, sloboda za autonomno i kreativno djelovanje na načelima ravnopravnosti, jednakosti, socijalne pravde. Samo slobodne i odgovorne građanke mogu ravnopravno sudjelovati u oblikovanju društva u kojemu žive, raspravljati o prioritetima politika i donositi odluke. Zalažemo se za uključivanje svih u raspravu i donošenje odluka. Demokracija jest vladavina većine, ali odluke se moraju donositi nakon široke i sveobuhvatne rasprave svih zainteresiranih. Na takvom principu temeljimo i djelovanje Socijaldemokratskog foruma žena, kao autonomnog foruma u okviru SDP-a.

T – TIJELO: SLOBODNO ODLUČIVANJE I REPRODUKTIVNA PRAVA

Pravo na izbor pravo je žene i ono nikada ne smije biti dovedeno u pitanje. Nasuprot pokušajima retradicionalizacije i nametanja konzervativnih društvenih vrijednosti, socijaldemokratkinje su dosljedne u zahtjevima za neupitnošću prava na slobodno odlučivanje žene o vlastitome tijelu, na suvremeno legislativno uređenje medicinski potpomognute oplodnje, na više sredstava za medicinski potpomognutu oplodnju u okviru proračuna za zdravstvo te na kvalitetne i svima dostupne informacije s tim u vezi. Zalažemo se za uvođenje obrazovnih programa o seksualnosti i zdravlju u osnovne škole.

Z – ZDRAVLJE ŽENA

Svjetska zdravstvena organizacija zdravlje definira kao stanje potpunog tjelesnog, duševnog i društvenog blagostanja, a ne samo odsustvo bolesti ili nemoći. Isto tako, pravo na zdravlje jedno je od općih, nedjeljivih i neotuđivih ljudskih prava, zajamčeno Ustavom Republike Hrvatske, što se u sustavu međunarodne zaštite uređuje u sklopu prava na primjeren životni standard. Danas u Hrvatskoj imamo zdravstveni sustav koji je neodrživ, imamo zakone koji se ne provode, osobito oni o pravima žena na zdravstvenu zaštitu. Insistiranjem na pravu na najvišu razinu zdravlja i osiguranje svih propisanih preventivnih, kurativnih i rehabilitacijskih mjera zdravstvene zaštite već na lokalnoj razini, ulog je za budućnost i jedan od preduvjeta boljeg zdravlja žena.

Ž – ŽENE I MUŠKARCI: PARTNERSTVO I PARITET U ODLUČIVANJU

Paritet u sudjelovanju u politici, ekonomiji, društvenom životu – za to se Socijaldemokratski forum žena aktivno zalaže od osnutka i s nezadovoljstvom konstatira da cilj još nije postignut. Još uvijek značajno manje žena sudjeluje u donošenju odluka važnih za naše društvo. Napredak se događa, ali nipošto dinamikom koja bi nas zadovoljavala. Zbog svega toga, opredjeljenje Socijaldemokratskog foruma žena idalje je sažeto u krilatici “Pola neba – pola zemlje – pola moći”.

U Zagrebu, 27. 11. 2010.